

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pre anu 6 fl., 1/2 anu
3 fl., 1/4 anu 1 fl. 50 cr.
Pentru străinătate:
Pre 1 anu 18 frcs., 1/2
anu 9 frcs., 1/4 anu
4 frcs. 50 cm.
Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unitatea

Fóe bisericéscă-politică.

Inserțiuni

Unu șirú garmond:
odatá 7 cr., a dóua órá
6 cr., a treia órá 5 cr.,
și de fie care publica-
țiune timbru de 30 cr.
Totú ce privesce fóea
să se adreseze la «Re-
dactiunea și Admini-
strațiunea Unirii»
în
Blașiú.

Anulú III.

Blașiú 3 Iuniú 1893.

Numérlú 22.

Să învățămú.

Avemú noi Români multe, fórté multe însușiri bune. Ni-le-a datú bunulú Dumneđeú. Și suntú mulți cari ne pismuescú. Dar avemú și defecte mari, și încă multe.

A ne sci folosi de însușirile bune și a ne sci desbára de cele rele — étá la ce trebuie să ținimú.

Dintre defectele, cari mai multú ne împedecá în calea progresulú, se potú pune în loculú celú dintâiú lipsa de perseveranță și pofta de a parada cu gura.

De gurá suntemú buní. Ne lăudămú, că suntemú din viță de împérați, că avemú viitoriú de aurú. Auđimú apoi de o idee mărétá, conducétóre la scopú. Ne entusiasmámú și ér facemú gurá mare, — apoi s'a isprávitú.

Rémánú tóte, cum aú mai fostú, și ne punemú ér la așteptare după porumbulú friptú.

Într'aceá alții lucrá multú și lucrá cu perseveranță.

Să privimú numai kulturegylet-ulú. Suntú abia 9 ani, de cândú s'a înființatú, și în adunarea sa generalá din Dejú, ce a ținut'ó în Dumineca Rusaliilorú nóstre, a pututú să se presente cu unú raportú, care trebuie să-lú umple pe ori cine de uimire și admirațiune.

Ce e anume scopulú kulturegylet-ului? Este — după ale sale afirmări — recástigarea elementelorú perdute ale magiarimii din Ardélú și conser-

varea celorú periclitate cu desnaționalizare. Și étá că pentru scopulú acesta, atâtú de secundarú față cu marile cestiuni naționale și sociale, în timpú de 9 ani i-a succesú a aduna unú capitalú de preste unú milionu. Și pentru realizarea scopulú acestuia étá că s'aú înrolatú între membrii societáții 16.818 persóne. Succesulú acesta ne impune o seriósá reflexiune și o grabnicá acțiune. Dacă amú învățatu dela compatrioții nostri magiari a face gurá, să învățámú și a lucra cu stáruință.

Ce este ceea ce noi amú făcutú? Aprópe nimica. A trecutú unú pátrariú de vécú, de cândú amú înființatú Asociațiunea Transilvaná, și dacá nu grábua într'ajutoriú cu o generósá liberalitate unú institutú de bani, ajungeamú de risulú lumii, siliți vedéndu-ne a perde cea mai frumósá instituțiune a Asociațiunii, — șcóla de fete, cu care astáđi ne mândrimú.

Și bine să însemnámú: la noi nu e vorbá despre atacarea culturei altora.

Noi nu ținimú nici măcarú la cáștigarea elementelorú nóstre perdute. Noi voimú purú și simplu a conserva aceea, ce ne-a mai rémasú: limba și printr'insa naționalitatea nóstá. Este în jocú esistența nóstá ca poporú.

Înainte de asta numai cu câteva díle s'a primitú și în casa magnațilorú proiectulú de lege despre salarisarea învățătorilorú. Aú nu este esistența nóstá ca poporú periclitatá prin legea asta? Aú nu în limba sa tráesce ori

ce poporú, și aú nu limba nóstá románescá vre să ne-o rápescá acelu articulú de lege? Și aú nu pentru același scopú s'a adusú și legea despre asilele de prunci? Și aú nu totú asta se intenționézá și prin proiectele religióse ale guvernulú?

Și noi cu tóte acestea stámú loculú. Ne arde lumina la degete. Vedemú grópa săpatá, și stámú, parcá nu de pelea nóstá ar fi vorba.

Ei bine! Póte să mergemú totú așa înainte? Iértatú este a continua cu indiferentismulú de până aci?

A sta în nepásare acum, e unú pecatú greú, unú pecatú neiértatú.

Amú făcutú gurá destulá. Amú scrisú memorande. Amú arétatú durerile nóstre Europei. Și cu atáta amú cređutú salvatá nația. Dar pentru organizarea nóstá în fața pericolulú iminentú nu amú făcutú nimica.

Foile nóstre aú scrisú articulú preste articulú împotriva compatrioțilorú magiari. Numitu-i-aú tóte, ce numai se potú închipui. Însá să îndemne pe poporú la jertfe pentru salvarea limbei și némulú nostru, aú uitatú.

Noi amú pornitú „Colecta cruce-riului“. Colecta acésta se putea preface într'o grandióasă colectá naționalá, care ne-ar fi pututú scóte din tóte neajunsurile finanțiare. Și s'ar fi pututú face, fără îngreunarea poporului. Ar fi trebuitú numai să renunțámú din cândú în cândú la vre-o lipsá personalá închipuitá și să facemú, ca și alții totú

Feuilleton.

Doué inele.

II.

(Fine.)

Într'o dí Aná conversa cu George, pe cândú Măgdáliná era dusá la o prietiná.

„Sufere tare mama dtale?“

„Sermana mamá! Ea nu suferé de o bólá anumitá, dar réulú, care o mistue, nu scie de milá. Ar fi trebuitú să mai așteptú și să nu o páráescú, căci ea întrú adevérú are lipsá de fiulú séú. Dar m'am datú cu totulú iubirii mele și posedú singurú fericirea, în vreme ce ea în schimbú pentru tóte nécasurile și gândurile, cari le-a înduratú pentru mine, stá acum la bétránețe singurá și párásitá.“

„Întrú adevérú, dlú meú, am observatú, că mama dtale nu mai íese din casá.“

„Tóte o obosescú. Lumea nu-i mai oferéscé distracție. Ea ar avé lipsá să mé vadá diminéța și sara și de mai multe ori preste dí, deși numai pe câteva minute. Apoi ar avé lipsá să petrécá iérna în capitalá, érá vara la țará. O, dacá ași vinde moșia mea,

fi frángú inima, precândú de altá parte vedú și eú, că nu e cu scopú să ținú o moșie, care nu aduce nici unú cáștigú. Soția mea uresce viața dela țará. Eú nu voiú să o nefericescú și stáu deci între ea și între mama — dar ce șueráturá e asta? — Dór nu s'a și întorsú Măgdáliná dela visitá?“

Dar Măgdáliná s'a întorsú dela visitá acasă, și în vreme ce-și depunea pálaria și mánușile, auđise tânguirile mișcátóre ale soțului séú. Acum întrá și privesce lui George în față. Elú îi suride cu bunárate, ca și cândú în inima lui nu ar fi nici o amărăciune, și în aceeași clipá începe inelulú de cununie să gráescá Măgdálinei tare și lámuritú. Ea ascultá.

Cátrá sará ședea la légánulú lui Geor-giutú și visa éráși unú visú de fericire. Dar câtú de multú diferia visulú acesta de celú ce i-lú zugrăvise inelulú de mirésá! Acum îi gráia inelulú de cununie despre o fericire în doi.

În ceea diminéța primi George o epistolá din Anglia. Elú o ceti și-și încreți fruntea.

„Érá afacerea aceea nenorocitá, carea gândiam că o am rezolvitú deja înainte de

cununie. Mé înșală ómenii. Érá trebuie să mé ducú în Anglia.“

„Érá te duci?“ díse tinéra femeé într'unú tonú, în care încă íerí nu ar fi gráitú. În tonulú acesta nu se cuprindea nimica din egoismulú acela, care în butulú tuturorú împrejurárilorú imperative pretinde, ca soțulú să nu se depárteze.

„Da,“ díse George, „voiú să ordinezú în persóná afacerea și de aceea voiú fi dusú pe doué ori trei septémáni. Într'aceá vei simți, ce ínsamná a fi párásitá, Măgdálinó dragá.“

Ea își îndreptá privirea spre légánú. Surisulú de fericire, care-i încupjura buzele, spunea soțului ei, că ea nu mai e soția aceea copilárescá, de care soțulú trebuie să se ocupe în fiesce care clipitá.

„Da, tu ai pe miculú téeú George, și tatálú téeú încă te va cerceta mai desú. Mama e mai bolnavá și mai întristatá ca ori cápdú. Ți-o recomándú, Măgdálinó. Așa e, că o-vei cerceta de vre-o doué ori? Adevératú că locuesce cam depárțișorú, dar tu ești buná si-mi vei face plăcerea asta.“

„O voiú cerceta,“ díse ea fără de a manifesta vre-o simțire delicatá în cuvintele sale.

asemenea să lucreze, și cruceriul crutat în chipul acesta să-lu dăm „Colectei cruceriului“. În schimb am fost batjocoriți ca vinători ai bisericeii, și „Gazeta“ a aflat de oportunitate a apărării independenței bisericeii noastre, pe care nimeni n'a amenințat-o, în loc să grăbescă în ajutorul nostru, ca împreună să aflăm mijloacele pentru salvarea școlilor noastre espuse peririi.

Dacă jurnalistică noastră, în loc de a se ocupa așa de desu de afacerile Cehilor și de politica internă a celorlalte state de pe cele cinci continente ale pământului, ar fi aflată, că „Colecta Cruceriului“ e un lucru, ce are pentru noi o importanță cu ceva mai mare și mai actuală decât școlile din republicele americane: — astăzi am dispune de un mijloc, cu care am putea să paralizăm dispozițiile proiectului de față, cari ne sunt atât de primejdioase.

Să ne ierte cetitorii nostri pentru amărăciunea, ce transpiră din aceste știri, și să ne ierte și surorile din presă. Dar amărăciunea noastră va afla legitimare în cetirea raportului important al kulturegylet-ului și în vederea stărilor ticăloase, între cari ne aflăm — în mare parte și din vina noastră. Scopul n'a fost, ca să supărăm pe nimeni: a fost numai să tragem vâlnul de pe ranele noastre, pentru ca să le aflăm lec. Să nu ne mângăiam cu aceea, că statul nu are bani de ajuns pentru a executa legea de față, și că pericolul prin urmare nu este așa de mare, precum și-lu închipuesc unii. În luptă optimismul prea mare e totu așa de stricacios și pesimismul prea mare. În cazul de față statul îi ajunge, să încasseze spesele școlii în oră care comună în chipul acela, în care se in-

cassază în unele comitate taxa pentru Kulturegylet.

Până a nu fi târziu, să ne unim cu toții și să cercăm lec acolo, unde sigur vom putea afla, — în puterile noastre proprii. Spre acest scop să ne cunoștem greșele și să învățăm.

Consummatum est. — De ce ne-am temut, n'am scăpat. Proiectul de lege despre salarizarea învățătorilor populari a trecut și prin casa magnaților. Acum are să primescă numai sancționarea preafaltă și apoi va intra în viață.

Ce înșamnă pentru noi legea această, o știu toți cetitorii. Ea este arma cea mai periculoasă, ce a putut-o făuri șovinismul pentru nimicirea naționalității noastre. Pentru un ajutor de 60 fl. din partea statului se dau ministrului nise drepturi preste școlile noastre profesionale, cari cuprind despoțarea lor de caracterul profesional și românesc.

Am arătat de multe ori pericolele legii acesteia; am arătat și mijloacele de a ne apăra împotriva ei.

Aici voim să arătăm numai ticăloșia, cu care au purcesu contrarii nostri întru ducerea în deplinire a proiectului lor și ținuta loră nostri.

Proiectul guvernului, primit în casa deputaților cu mare însuflețire, a întâmpinat opoziție în casa magnaților. Magnații catolici, — onore fie lor, — au avut îngrijiri față de acest proiect, și încă nu numai din punct de vedere specific catolic, ci și pentru că prin acela vedeau atinse drepturile naționalităților. Din motivul acesta a și succedut deunăzi contelui Zichy să amâne desbaterea proiectului numit.

Vedându guvernul, că sörtea proiectului său e periclitată, a pus la cale desbaterea aceluia pe Lună din săptămâna curentă, adică pe a doua și a Rusaliilor noastre. Scopul nu pöte fi ascuns nimănui. Terminul acesta se părea cel mai potrivit,

pentru că atunci nu puteau să participe episcopii români și serbi, dar nici episcopii catolici, dintre cari o parte se află în Roma, alții la Viena la delegații ori prin diecese administrându s. sacramentul al mirului, nici magnații catolici, ocupați parte la delegații parte la serbările de curte, ce s'au dat tocmai în ziua aceea la Viena.

Guvernul nu s'a înșelat în calculul său. Opoziția catolică a lipsit aproape cu totul. Dintre Arhiepiscopii români s'au prezentat episcopul Gherlei și cei trei arhiepiscopi ai bisericeii neunite.

Contele Zichy, conducătorul opoziției catolice, a cercat și de astă-dată a provoca amânarea discuției până la toamnă. Dar aderenții guvernului comandați la ședință nu s'au învoit. În urma acestui refuz contele Zichy cu aderenții săi, între cari a fost și Ilustritatea sa Episcopul Gherlei, au părăsit sala demonstrativ.

Urmarea a fost, că discuția s'a început, făcându opoziție numai cei trei arhiepiscopi ai bisericeii române greco-orientale. Escelența Sa Miron Romanul și Ilustritățile loră dela Arad și Caransebeș, Ioan Meșan și Nicolae Popea. Ei au ținut să rămână în sală până la capăt. Și atitudinea loră a fost demnă și bărbătească totodată. Ei au arătat fără încunjur și fără șovăire, că în proiectul guvernului nu vedu alta, decât o ciontare a autonomiei bisericeii garantate în legi și un atentat asupra naționalității și limbei românești.

Suntem recunoscători numiților arhiepiscopi pentru ținuta loră. Ne pare numai rău, că din pricina ss. Serbătorii nu am putut vedea alături cu dînșii și pe toți trei arhiepiscopii nostri.

Cu atât mai mult ne-a mahnit ținuta ministrului și a presei magiare față cu numiții prelați. Ministrul Csaky a denunțat direct auctoritățile școlare profesionale române ca nepatriotice și indirect a aruncat această gravă imputare și numiților

Ea simțea, că răspunsul ei a fost sec, dar acum întâia dată se întâmplă, de ea nu voi să spună soțului său tot ce simțese. Inelul de cununie îi grăia foarte lămurit. Ea ascultă, și glasul lui îi pötrunde până în adâncul inimii. Ea se bucură, că dispune de câte-va săptămâni, în cari pöte să execute un lucru, care putea să delature amărăciunea soțului său. În aceeași zi porni George.

În ziua următoare se sculă Măgdălină cu mult mai de dimineță ca de alte ori. Era o dimineță minunată de primăvară, și Măgdălină se întrebă, pentru ce s'a îndatnat ea a se scula târziu.

Întră într-o chilie mare și frumoasă. Ea o numea atelierul său. Câteva peneluri, o paletă, câteva acuareluri, cari parcă aveau menirea de a nu se termina nici odată, serviau de pretext pentru numirea asta. Atelierul încolo se compunea din o învâlmășală de haïne de balu, cartone și dantele.

Măgdălină se aședea pe un scaun și începu a-și țese visul mai departe. Töte cele de aci puteau să se așede și airia. Aci s'ar putea aședa un pat, colo o comodă, dincolo aproape de ferăstră masa de scris. O sofă și o masă de lucru încă ar încăpă aci.

Töte acestea și multe alte lucruri și-le înșamnă bine pe o tablă, pe tablă aceea, ce se numește memorie. Apoi sărută pe Georgiuț și se grăbi, pentru ca să ajungă la söcră-sa într-un timp, în care scia, că o va afla singură.

Mama lui George se miră, când auzi clopotelul într-un timp așa de neobișnuit.

„Öre cine să fie? Pe timpul acesta vine une ori George, dar elu e acum drumeț.“

În use apăru o femeie tină și frumoasă. Mama lui George nu o veduse încă nici odată așa frumoasă, deși o vedea acum în toaletă simplă de dimineță.

„Tu ești, Măgdălino? Și pe timpul acesta? Ce s'a întâmplat? Dör nu a pățit ceva George? Dar nu se pöte: fața îți surde.“

„Din contră, mamă dragă, pe George îl va ajunge o norocire,“ dișe Măgdălină aședându-se pe un scaun mititelu la picioarele söcrei sale.

„Cum? O norocire? Dar, Măgdălino, eu așa știu, că tu îi ești töta fericire.“

„O nu, elu n'a fost fericit! Eu singur am fost fericit, și nu-l aveam grija —“

Nu putea să continue. Lacrimele ei cădeau pe mâna bötănii. Asta nu scia, cum să-și esplice mărturisirea ei. Bötăna vedea numai atăta, că e frumosu sufletul acestei femei, pe carea o iubia George.

După o pauză începu Măgdălină să grăescă öra. Grăia simplu, ca o copilă.

„Mamă dragă, am venit să te întreb, dacă voesci să șed la noi? Uită recela și egoismul meu. Eu nu sciam, ce înșamnă a iubi.“

Bötăna nu putu răspunde. Ea privi în ochii, pe cari ficiorul ei îi iubia așa de nespuse, și strânse mâinile acelea delicate, cari deprindeau o putere așa de mare asupra lui. Apoi dișe:

„Fieca mea!“

Asta i-a fost răspunsul. Măgdălină îi era până acum numai soția lui George.

„Când te vei muta la noi?“

„Când vei voi tu, scumpa mea fiică.“

„Dar tu ești dedată în partea asta liniștită a cetății. Noi ne-am pute alege altă locuință aci în partea asta.“

„Asta nu împörtă, dacă pot să am pe fiul meu,“ dișe sermana mamă. „Dela mörtea soțului meu am trăit numai pentru George. Apoi scii și tu, că eu mai că nu mai pot părăsi casa. Nu împörtă, în care parte a cetății voi locui.“

„Voi să-ți învelesc și să-ți îndulcesc viața, mamă scumpă. Tömma ne vom aședa aci în capitală. Dar acum e primăvară, și pe moșia noastră töte sunt în flöre. Ne vom muta acolo. Cätu de fericit va fi George, când întorcându-se ne va afla acolo dimpreună cu Georgiuț!“

„Cum, draga mea? Eu sciam, că vorbia și despre aceea, că vei vinde moșia.“

„Numai eu vorbiam despre vinderea ei. Dar acum o știu prețui. Sörele de acolo te va încălzi, umbrele ei vor scuti somnul lui Georgiuț. Convinu-ți acestea, mamă scumpă?“

Inimile s'au înțelesu, visul Măgdălinei s'a împlinit.

George anunță întörcerea sa. La sfârșitul epistolei împärtăși Măgdălinei, că în cale se va opri și la moșia loră. Ea are lipsă de inspecție și de reparări pentru casulă acela, dacă elu s'ar hotări să o vindă, dar la hotărrea asta încă n'a putut ajunge.

Măgdălină cetia și recetia epistola. Surprinderea, ce-lu aștepta pe George, îi

trei arhieriei dîcîndu, cã proiectului din ceștiune numai aceia potã sã-i facã opoziție, carî nu suntã bunî patrioți. Ținuta preseî magiare apoi e revoltãtoare. Tote foile își batũ jocũ de arhieriei romãni, pãnã și cele mai seriose. „Pești Napló“ numesce vorbîrile prelaților greco-orientali „agitãtoare“, și se mirã, cum de poporul romãnescũ nu se lasã nici dupã atãtea ațîțãri a fi rãpitu la escese, la revoluție.

Are dreptũ „Pesti Napló“. Dupã atãtea insulte, dupã atãtea prigoniri, dupã atãtea nedreptãți, ce se facũ acestũ bietũ poporũ romãnescũ aici în casa, în țara lui, e într'ãdevãrũ de miratũ, cum de nu se lasã a fi rãpitu la escese, la revoluție. Dar se vede cã Dumneșeũ, care a supusũ poporulũ romãnescũ la grave ispite, l-a datũ și putere ca sã le potã purta.

Revistã bisericescã.

Roma.

În 25 Maiũ a primitũ Sfinția Sa Leonũ XIII pe peregrinũ ungarũ în numărũ de aprõpe 250, conduși de primãtele Vaszary. La alocuțiunea primatului Sfinția Sa Papa a đisũ, cã dorește ilustrẽi națiunii ungare prosperare durabilã și glorie perpetuã, alipire neclãtitã de religiunea, prin care s'a împãrtãșitu de atãtea binefaceri. Documentele din arhivele Vaticanului probẽzã, cã pontificii nici cãndũ n'au încetatũ a purta grije de Ungaria. Apoi a continuatũ: „Lãsați ca moștenire neștirbitã fiilorũ vostri sfintulũ tesaurũ alũ credinței, care l'a-ți ereditũ dela strãmoșii vostri. Trãimũ în unũ timpũ plinũ de necasuri și nefericiri. Voi cunõșceți atacurile îndreptate la voi și airea în contra intereselorũ bisericeî catolice și a religiunii. Acestea însă în locũ de a vã descuraja sã vã înalțe și întãrescã inimele.“

Cuvintele din urmã a S. Pãrinte

cuprindũ în sine o reprobare formalã a politiceî bisericescî inauguratã de guvernele liberale și o provocare a catolicilor din Ungaria la luptã pentru interesele periclitãte ale bisericeî. Barẽmũ de ar affa cuvintele Sfinției Sale resunetũ în inimile tuturorũ catolicilor din patria noștrã.

România.

Legea pentru alegerea mitropolițiilor și episcopilor eparchiați precum și a constituirii S. Sinodũ „a bisericeî autocefale ortodoxe romãne“, promulgatã de curẽndũ dispune: „Arhieriei nu se potũ alege decãtũ dintre licențiații și doctorii în teologie ortoxã, ori titratũ cu altũ titulũ academicũ echivalentũ în teologie.“ „Acela-și titulũ se va cere și pentru ridicarea la demnitatea de episcopũ eparchiotũ, îndatã ce în S. Sinodũ vorũ fi 11 licențiați ori doctori în teologie.“

Și în România se cercã doctorii în teologie, numai la noi îi întristẽzã pe unii, cã sub fericitulũ mitropolitũ Dr. Vancea mai mulți preoți au obținutũ graduri academice și doctoratulũ în teologie.

Marele colegiũ electoralũ compusũ din mebrî de al sinodului, senatului și camerei deputațiilor ținẽndũ în 30 Maiũ sub presiulũ mitropolitului de Iași, au alesũ de mitropolitũ-primãte pe Ghenãdie episcopulũ de Argeșũ.

Frãncia.

Falsulũ liberalismũ lucrã într'o formã pretutindenea. Nu numai în Ungaria dau ministrii ordinațiunii în contra bisericeî, ci și în Frãncia. Mai de curẽndũ ministrulũ de instrucțiune alũ republiceî franceze prin unũ decretũ interđice preoților ori cã instruire religiõsã afarã de bisericeã. Nu vedũ liberalii francesi, cã sub era lorũ poporulũ

s'a inselbãtãcitũ și amenințã cu rãsturnarea ordului socialũ și cu anarhia, ca în Roulaix, unde lucrãtorii au ucisũ pe inspectorulũ unei fabrici, au inscenatũ turburãri ștringãndũ: „Josũ cu stindardulũ naționalũ! Trãescã stindardulũ roșu!“

În S. Denis consiliulũ comunalũ socialistũ în Dumineca Rusaliilor a rãsturnatũ crucea cea mare de pãtrã din ceteriũ, erã în đina urmãtoare a adunatũ emblemele orașului, ca și din acelea sã scõțã insigniulũ secularũ, semnul cruci. Poporulũ credinciosũ a cerutũ scutulũ guvernului contra acestũ vandalismũ, darã fãrã vre unũ rezultatũ.

Revistã politicã.

Delegațiunile.

Delegațiunile s'au întrunitũ în 25 Maiũ în Viena. Delegațiunea ungarã constituĩndu-se și-a alesũ de președinte pe contele Andrãssy Aladãr, er de vicepreședinte pe Szél Kãlmãn. Delegațiunea austriacã mai cu unanimitate a alesũ de președinte pe principele Alfred Windischgrãtz, er vicepreședinte pe Iavorski.

Sãmbãtã în 27 Maiũ membrii delegațiilor au fostũ primiți de Maiestatea Sa în reședința împãrãtescã, unde rãspundẽndũ la adresele președinților ambelorũ delegațiilor a đisũ Monarchulũ, cã din anulũ trecutũ în situațiunea politicã nu s'a fãcutũ nici o schimbare. Relațiunile cu puterile esterne suntũ forțe amicabile. Împrejurãrile suntũ favorabile pãcii, darã cu tote acestea situațiunea nu s'a schimbatũ așa, cãtũ guvernulũ sã nu-și ținã de o strictã datorințã, ca pentru asigurarea monarhieî sã se îngrijescã de ulterioara desvoltare a puterilor armate.

Spesele de lipsã la administrarea

causa și ei o bucurie pãnã acum necunoscutã. Elũ va fi fericitũ, multũ mai fericitũ ca pãnã acum, și ea este urđitõrea acesteî fericiri. Asta era o bucurie neasemenatũ mai înaltã decãtã celea ce i-le lãudase mai înainte inelulũ de mirẽsã.

În bucuria sa scrisẽ Mãgdãlinã Henrietei și Iuliei mulțãmindu-le, cã au fãcut'o atentã la talismanulũ fericirii lorũ.

Anã trebuia sã vinã la țarã. Ea avea sã iea parte în fericiria, carea o pregãtise ea cu atãta istețime.

Erã Duminecã. Încã nu se începuse liturgia cea mare. George sosindũ merse de-a dreptulũ la bisericeã. Ascunsũ dupã o columnã privia cu tristetã la adunarea creștinilor. Aci în satulũ acesta a petrecutũ elũ multũ timpũ. Toți îl cunõșceau și-lũ numiau nmai „domnulũ George“. Îi plãcea modesta bhericã, îlũ interesau harnicil sãtenil. Dar Mãgdãlinã? Nu voia sã o facã nefericitã, nu voia sã o condamne la unũ traiũ, care nu-i plãcea. Mamã-sa fãrã de Mãgdãlinã s'ar simți aci încã și mai pãrãșitã ca în capitalã.

George pãrãsi biserica înainte de sfãrșitulũ liturģei. Voia sã încunjure înțînirea cu sãtenil cunoscuți. Cu pași grãbiți merse cãtrã castelũ.

Grãdinariulũ Bertrand ieșindũ din bisericeã îlũ cunõșcu din depãrtare, grãbi în urma lui și șungẽndu-lũ îlũ salutã cu unũ surisũ vielẽnũ.

„Ce nouãți aveți, bẽtrãne?“

„Dar . . . domnule George . . .“

„Familia țî este sãnẽtõsã?“

„Mulțãmescũ lui Dumneșeũ.“

„Dar alũ cui e cãțelușulũ, care-mi spune în chipulũ sãu colo dupã grilajũ unũ Bine ai venitũ?“

„Dumneșeule, bunũ mai poți fi! Este — dar vei vedẽ, domnule George.“

Elũ nu scia, ce sã rãspundã. I-au poruncitũ, sã nu destãlnuescã nimica.

George deschide põrta. Cãțelușulũ Mãgdãlinei îlũ întimpinã sãrindũ și lãtrãndũ de bucurie și nu încetẽzã, pãnã nu-i netezesce George capulũ.

„Dar Bertrand, cum a ajunsũ cãnele aci?“

Dar Bertrand într'aceea se furișase de lãngã George. Se temea de întrebãri nouẽ, la carî nu va putẽ rãspunde.

George privesce în urma lui. Apoi se apropie de casã. În antecamerã erau ploere și parisõle, mãnuși, pe consolã unũ foulard albũ. Elũ deschide ușa refectoriului. Servitoriulũ așternuse masa cu patru cuverte.

„Ce vorũ sã însemne tote acestea?“ se întrebã George mergẽndũ cãtrã salonũ.

În drẽpta dela caminũ stã unũ scaunũ cu brațe, și pe masã e aceea-și carte de rugãciune, carea o veduse în capitalã la mamã-sa. Lãngã masã e o furcã de torsũ, cãci bẽtrãnelũ îi place sã tõrcã une ori. Lãngã furcã e o corfũtã, și într'usa lãnã de tote colorile, și lãngã ea o broderie: unũ buchetũ de malinũ pe cãmpũ surũ.

„Buchetulũ ășta — Mãgdãlinã l'a începutũ, mai înainte de ce am pornitũ în Anglia.“

Acum aude din vecinũ plãnsũ de copilũ, și îndatã începe cineva sã-lũ adõrmã cãn-

tãndũ. Ore nu e asta cãntarea, cu care peștra adormia pe Georgiutũ?

George era nespusũ de mișcatũ. Elũ se aședã în scaunulũ mamei sale. Pricepea, ce fãcuse într'aceea inima soției sale. Ea nu era mai multũ copila aceea, cãreia îi implinescã totã dorința temẽndu-te, sã nu plãngã. George nu-și putu stãpãni lacrimile.

Și îndatã întrã mica vrãjitoare.

„Tu ești, Mãgdãlino?“

Dar ea se aședã deja lãngã elũ, îi ștergea lacrimile și-i șoptia, și fericirea, adevãrata fericire întrase în casa lui, și vina o purta inelulũ de cununie.

Și acum întrã și bẽtrãna. Fiulũ ei o cuprinsẽ în brațe, și Mãgdãlinã privia la ei cu fațã veselã și fericitã.

Și întrã și Anã cu Georgiutũ în brațe. George îlũ luã din brațele ei și sãrutãndu-lũ đise: „Sperũ, cã și tu vei avẽ la timpulũ sãu o Mãgdãlinã și nu vei vinde moșia.“

Dupã dejunũ ieșirã în parcũ. Mãgdãlinã conduse societatea cãtrã lacũ.

„Ce lucesce colo pe apã?“

„E o luntrițã. Într'usa așî rețele și totũ, ce e de lipsã la pescuitũ, și eũ cunõșcu pe ore cine, cãruia îi place sã pescuiescã.“

Fața lui George strãlucia de veselie. Elũ șopti soției sale:

„Mãgdãlino scumpo, cine te-a învățatũ sã-ți cerci fericirea în fericirea altora?“

„Inelulũ meũ de cununie,“ rãspunse ea privindũ la elũ, și ochii îi notau în lacrimi de fericire.

Bosniei și a Herțegovinei se voru acoperi din venitele acestor țări.

În bugetul pentru anul 1894 prezentat delegațiilor se cere pentru *ministeriul de externe* 3,690.900 fl. (cu 87.300 fl. mai mult ca în 1893), pentru *ministeriul de război* 114,882.703 fl. (cu 5,052.863 fl. mai mult ca în 1893), pentru *ministeriul comun de finanțe* 2,025.100 fl. (cu 14.300 fl. mai mult ca în 1893), pentru *curtea comună de compturi* 126.644 fl. (cu 42 fl. mai mult ca în 1893). Aceste sunt cheltuelile ordinare, la cari sunt a se mai adauge cheltuelile extraordinare în sumă de 17,187.965 fl. Suma totală a cheltuelilor este de 147,125.903. Din cheltuelile comune în sarcina Austriei cadu 70%, era în a Ungariei 30%.

Afaceri interne.

Procuratura supremă din Clușiu urmărește pe cale judecătorească întregu comitetul central al partidului național român pentru *Memorandul* compus din însărcinarea adunării tuturor alegătorilor români ținută în 21 și 22 Ianuarie 1892.

În Sibiu au fost chemați în 26 și în zilele următoare și ascultați înaintea judeului de instrucție toți membrii comitetului, cari petrecu acolo. Celor citați li-s'au pus întrebările: 1. Cine a făcutu memorandul? 2. Cine a dispus tipărirea lui? 3. Cine a lucrat la propagarea lui? 4. Are citatul cunoscință, că memorandul cuprinde crima circumscrisă în §§ 171 și 173 a codicelui penal? Cei ascultați toți au declarat, că leau asupra-și responsabilitatea pentru cele cuprinse în Memorandul.

Este greu de înțeles, ce urmărește guvernul cu cercetarea pornită contra comitetului partidului național român. Sau dora voesce, ca nemulțămirea Românilor, care este destul de mare, să se potenteze?

Germânia.

Agitațiunile electorale decurgu în toate părțile țerei. Manifestele și meetingurile sunt la ordinea zilei. Precum anunțau diarele liberale, cele două fracțiuni ale centrului luptă cu mare vehemență una contra celeilalte, așa câtu nu se speră, ca centrul să formeze și în noua sesiune majoritatea relativă. Frațiunea Schorlemer-Huene în unu manifestu declară, că comite o crimă celu ce nu votează pentru proiectul militar. Noi credem, că catolicii germani, cari au dat atâtea dovești de maturitate politică, nici la alegerile de acum nu se voru divisa, și grupul din centru alu parlamentului își va păstra influința sa din trecut.

Contele Herbert Bismarck într'o vorbire ținută cătră alegătorii din Schönhofen se declară pentru proiectul militar, dară combate în unu modu foarte violentu tractatele comerciale. Pe liberalii îi numesce „corupătorii națiunii“. Numirea acesta se poțe da liberalilor aproape din toate țerile.

Bulgaria.

Marea Sobranie adunată la Tirnova spre a revisui constituțiunea și-a terminat lucrările, primind în unanimitate și mai fără desbateri proiectul sobraniei comune. Scopul principalu a revisuirii, precum se scie, a fostu modificarea acelu articulu din constituțiune, care dispune, ca principele să-și crească fiul în religiunea orientală. Prin modificarea acelu articulu au voit Bulgarii să-și arete iubirea față cu principele Ferdinandu, care este catolic și în religiunea catolică voesce a-și cresce toți fiii, cari i-ar avé. Alu doilea punctu de căpetenie a fostu reducerea numărului deputațiilor. Până acum se vinea totu la 10,000 de locuitori unu deputat pentru sobrania comună și la 5000 pentru cea mare. Pe viitoru va fi unu deputat totu la 20,000 locuitori pentru sobrania comună și la 10,000 pentru marea Sobranie.

Sêrbia.

Alegerile pentru scupcină s'au întâmplat în tota țara în 30 Maiu. Ordinea, în care au decursu alegerile, de astă-dată preste totu a fostu bună. Majoritatea absolută a fiitorei scupcine o voru compune radicalii. Partida progresistă încă a reeșit în multe locuri cu candidații săi. Mai rău stau liberalii; aceștia în unele cercuri s'au abținut delu votare, era acolo unde au pășit cu candidații lor, mai în totu locul au rămas în minoritate.

Fostul regent Risticu împreună cu întregă familia sa părăsesce Sêrbia esilându-se de bună voe. Elu de o cam dată se va aședa în Praga.

Vassilievici, unu intimu alu lui Risticu, este revocat din postul său de trimis alu Sêrbiei la Petersburg, și în locul lui este numit Pasici, conducătorul radicalilor.

Ministeriul se va reconstrui după terminarea alegerilor pentru scupcină.

Corespondințe.

Comloșu mare 20 Maiu 1893.

Preaonorată Redacțiune!

În anul 1891 în comuna Iancăhidu lângă Becicherecul mare în Comitatul Torontalului 14 capi de familie dintre cei mai de frunte și cu stare materială au primitu s. Unire și au fostu afiliați la parochia matre Comloșu mare. Fiindu însă între matre și filie distanță prea mare, câtu administrarea era foarte anevoioasă și costătoare, la cererea poporenilor Prea Veneratul Consistoriu episcopescu gr. cat. alu Lugoșului cu dtu 1/13 Aprilu 1893 s'a îndurat preagrațios a dispune de preot localu gr. cat. pentru Iancăhidu pe On. Petru Popu fostu preot în Puiu, a căru introducere în oficiu și beneficiu s'a întâmplat în 14 Maiu st. n. prin parochul Comloșului mare, cu care ocaziune s'a binecuvintat și unu oratoriu interimalu în casele lui Ștefanu Petroviciu ampliatu la dominiul din Ecica română. Astmodu după unu intervalu de 35 ani se puse base la o nouă parochie gr. cat. în Comitatul Torontalului. Dea Dumneđu, ca pe câtu de modestu a fostu începutul, pe

atât de satisfăcătoare să fie îndeplinirea s. Uniri în această comună română cu preste 1100 locuitori.

Despre acestu act binevoescu Preaonorata Redacțiune a lua notiță în prețuita „Unirea“.

Alte noutăți de interesu nu am. Seceta este mare, nu a ploatu, de cându s'a dusu zăpada; pentru aceea grânele sunt cam puțin promițătoare, ér cucuruzele pe multe locuri se samănă a două ora.

Primiți asigurarea despre deosebita mea stimă.

Laurianu Luca,
parochu gr. cat.

Rebrișora, 29 Maiu 1893.

Onorată Redacțiune!

Subscriși ne rugăm, să binevoiți a publica în colonele „Unirii“ următoarele:

Dlu Macedonu Linulu institutoru în Galați (România), care în anul 1890 a trimis bisericei din Rebrișora unu ajutoriu de 22 fl. v. a. în scopul proiectatei clădiri a unei biserici noue, la finea anului 1892 a mai esoperat totu în scopul susu amintit unu ajutoriu de 200 lei sau 94 fl. v. a.

Asemenea rudenile de aproape ale lui Eliu cândva Burduhosu, fostu notariu com. în Neposu (Rebrișorenu), au donat bisericei noastre din rămasul aceluia o sumă de 40 fl. v. a. Marimonioșii donatori binevoescu decl a primi pe această cale cea mai căldurosă mulțămintă a poporului din Rebrișora.

Cu această ocaziune se aduce la cunoștința tuturor Preastimaților Domni Rebrișoreni esteri, cari în frunte cu dlu Artemiu Cărculu căpitanu pens. în Slavonia au contribut din depărtare la inițierea ideii de clădire a unei biserici noue și dorescu cu neastimpăru realizarea acestei ideii, cumcă averea bisericei a ajunsu la suma de 5000 (cinci mii) fl. v. a., și dacă timpurile voru fi bune, ca poporul între greutățile sale zilnice, cari îl apasă, să potă solvi și unu aruncu de aproape 7000 fl. v. a., atunci preste puțin avem speranța a începe lucrările pregătitoare. După împrejurările noastre pe lângă toate opintirile nu vomu puté adura o sumă mai mare ca 15.000 (cinci sprețeci mii) fl. v. a. și prestarea materialului.

Dumitru Aculu,
curatoru primaru

Antonu Preșupu,
preot localu.

Dare de samă și mulțămintă publică.

Comitetul reuniunii femeilor gr. cat. române din Blași își exprimă și pe această cale recunoștința și mulțămirile sale pentru ajutoriul, ce au binevoit a-lu da reuniunii acei preastimați Domni, Dòmne și Domnișore, cari au contribut în folosul fondului reuniunii cu ocaziunea balului aranjat la 21 Ianuarie a. c.

Au suprasolvit: Ilustr. Davidu Br. Urs din Sibiu 5 fl., Spt. Domni: Dr. I. Lațu adv. în Sibiu 5 fl., Coriolanu Brediceanu adv. în Lugoșu 5 fl., Ilustr. Aug. Ladau din Petrisatu 10 fl., Dna Silvia Preșupu din Corbu 1 fl. 50 cr., On. D. Aurelu Simonu 2 fl., Spt. Dn B. Turcu 5 fl., Spt. D. Davidu Radeu de Kisberivoj 3 fl., St. D. Victoru Turcu 2 fl., Spt. D. Iuliu Carșai 2 fl., On. D. Bursu fl., Spt. D. Simonffy Alajos 2 fl., Sp. D. Saamon Sinberger 5 fl., M. O. D. G. Bărlatu 2 fl., Spt. D. J. Mendl 5 fl., Spt. D. L. Csatu 5 fl., St. D. Gruner Lajos 2 fl., N. N. 2 fl., St. D. A. Trifanu 2 fl., M. O. D. Aug. Bunea secretariu 2 fl., O. Dòmna Ana Crișanu din Sibiu 1.50 fl., Rdss. D. Dr. Al. Grama 3 fl., Rdss. Elie Vlassa 2 fl., O. D. Ales. Popu preot în Petrihaza 1 fl., St. Dòmna Otília

F. Negruțu din Șintereagă 2 fl., și M. O. D. I. Moldovanu protopopu în Catina 3 fl. Laolaltă au încursu 199 fl., din cari subtrăgându-se speșele de 84 fl. 6 cr. rămâne unu venitū curatū de 114 fl. 94 cr. Blașiū în 29 Ianuariū 1893.

Rosa Munteanu, Lecentina Negruțu,
presidentă, cassieră.

Întru amintirea Iubiților reposați.

A solvitū institutulū de creditū și economiū „Mureșana” întru amintirea reposatului ei membru în direcțiune *Absalonu Todea* 10 fl.

La întrebarea, ce amū primit'o, că ore din interesele sumei adunate până acum începutu-s'a a se împărți stipendii de liturgiū, răspundemū, că după cum suntemū informați, asta încă nu s'a făcutū. Suntemū și noi de acordū, că ar trebui să se facă, de ore ce acesta a fostū scopulū donatorilorū.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumneșeu. Curatoratulū gr. cat. din Clopotiva (diecesa Lugosului) aduce cea mai ferbinte mulțămītă zelosului cantorū localū Petru Petrucū, care din nobilitū îndemnū, ce-lū nutrește față cu înfrumșetarea și ajustarea s. noastre biserici, cu ocaziunea serbătorii Învierii Domnului a pregătītū cu mâna sa și din alū sēu propriū 2 feșnice mari de lemnū de acățū la ușile împărătesci, lucrute în politură, fie care pentru câte 4 lumini, precum și o strană pentru cântăreți asemenea din lemnū de acățū și bradū în colōre cenușie. Eră unū din poporenī la îndemnulū preotului lorū au contribuitū cu suma de 60 fl. v. a. pentru unū ornatū bisericescū. La procurarea ornatului cu sume mai însemnate au contribuitū Moise Vervoni, cu 5 fl., Maria Ionașu preutesă 2 fl., Petru Fona comerciantū 2 fl., eră ceilalți credincioși cu câte 1 fl.

Congresulū eucharisticū deschisū în 15 Maiū în Ierusalimū a fostū forțe cercetatū. Ca legatū papalū a fostū de față la congresul cardinalulū Langénieux. Eminentul Sa a avutū o primire imposantă. Dignitarii tureci civili și militari și o mulțime de poporū au așteptatū pe eminentulū ôșpe la pōrta Jaffa. Patriarchulū din Ierusalimū Msgr. Ludovico Pavi cu întregū clerulū secularū și regularū precum și preoțimea străinā, ce se afla în Ierusalimū, au eșitū spre întimpinare la garā.

La garā cardinalulū suindu-se călare și purtându-i-se înainte crucea de unū preotū, care era totū călare, a intratū în Ierusalimū pe pōrta Jaffa, însoțitū de musică și de o mulțime de poporū. O atare intrare imposantă de sute de ani nu a mai veditū Ierusalimulū. Congresulū s'a ținutū în biserica S. Salvatorū (a Franciscanilorū). În 15 la 7 ore s'a celebratū s. liturgie solemnā după ritulū latinū. La 6 ore a fostū procesiunea eucharisticā, condusā de însuși cardinalulū, la care au luatū parte mulți episcopi și preste 400 de preoți îmbrăcați în ornate bisericesci. În 16 s'a celebratū liturgia după ritulū grecescū, în 17 după ritulū siriacū, în 18 după celū armēnū și în 19 s'a celebratū liturgie în limba slavā. Procesiuni au fostū în fiesce care și. Asemenea s'au ținutū vorbirī despre sublimitatea misterului s. Eucharistii și despre demnitatea bisericeī catolice, care prin unitatea credinței așa frumosū unesce pe popōrele de diverse rituri și de limbi diverse.

Dr. Vasiliū Lucaciū. În 31 Maiū s'a promulgatū de cătrā tribunalulū din Sătmārū sentința Curiei, prin care se aprobā condamnarea părintelū Lucaciū la temniță ordināră de cătrā tabla din Dobriținū. Sentința sunā: „Dr. Vasiliū Lucaciū osnditū la temniță ordināră, schimbatā fiindū și închisōrea de statū în cea ordināră, ambele judecāți contrase într'una, la 13 luni, din care 4½ luni petrecute în Seghedinū se lea de împlinite. Areștulū se începe îndatā.” Apērătorulū Coroianū a apelatū. După cetirea

sentinței părintele Lucaciū este smulsū din mijloculū tatălui, soției, familiei și amicilorū sēi și aruncatū în temniță ordināră.

Proteste. Alegătorii romāni din cerculū electoralū alū Iosășelului (comitatulū Aradului) suntū convocați pe 4 luniū în Iosășelū spre a protesta în contra politiceī bisericesci a guvernului.

Comitatele pentru politica bisericescā a guvernului. Vēdendū guvernulū ungurescū că prin reformele sale în cestiunile politice-bisericesci își perde totā încrederea poporului, prin organele administrative a înscenatū manifeste de aderință prin congregațiunile comitatense. În cele mai multe comitate sub presiunea de susū s'au și storsū atari aderințe. Dintre comitatele, unde Romāni suntū reprezentați în numărū mare, în congregațiunile comitatense, reformelorū politice-bisericesci a guvernului mai mare opoziție le-au făcutū Romāni în comitatulū *Carasū-Severinului*. Aici avēndū Romāni conducători deștepți și zeloși au combătutū cu elocință și bărbăție politica bisericescā a guvernului. Între oratorii mai de frunte se amintescū II. Sa Episcopulū Dr. Victorū Mihályi, protopopulū Popovici și avocatulū Brediceanū. Discusiunea a ținutū de dimineța până la 8 ore sara. La votare, precum se putea prevedē, s'a primitū cu majoritate propunerea pentru sprijinirea guvernului în reformele politice-bisericesci. Romāni au însă mângăarea, că au luptatū cu curajū în contra tendințelorū periculōse pentru biserica și națiunea noastră.

În adunarea comitatensā din 30 Maiū și la Făgărașū, unde, pe câtū scimū noi, Romāni formēzā majoritatea precumpēnitōre a membrilorū congregațiunii, încă a fostū pusā pe tapetū programa politicā-bisericescā a guvernului și susținutā de vice-comitele și de președintele sedriei orfanale. Romāni cei cu iubire față de biserica și poporū, precum suntū venerabilulū vicariū Basiliū Rațū, avocatulū Garoiū și alții, au combătutū cu bărbăție tendințele periculōse ale guvernului. La votare însă și aici a rēmasū în minoritate partida romānescā. Causa se esplicā așa, că o parte din boeri nu s'a prezentatū la adunare, erā alta a votatū pentru guvernū.

Alū doilea congresū alū ligei culturale s'a deschisū Duminecā în Bucuresci. Din raportulū ligei cetitū în adunarea generalā rezultā, că Liga pentru unitatea culturalā a Romānilorū are 41 secțiuni, dintre cari 18 s'au înființatū în anulū din urmă. În ce priveșce averea materialā, încă a făcutū liga progrese îmbucurātōre.

Atragemū atențiunea On. publicū cetitoriiū la inseratulū referitorū la opulū Părți alese din Istoria Transilvaniei de George Barițiu. Auctorulū n'a lăsatū familiei sale mari averi pămintesci, ci numai unū prea modestū inventarū de cărți și documente istorice, pe care eređii au decisū a le dona în parte „Asociațiunii transilvane” și „Academiei romāne” din Bucuresci. Acelū opū istoricū de o valōre literarā recunoscutā, din care se mai aflū nevīndute încă unū numărū considerabilū alū edițiunii prime, constituē pozițiunea principalā a masei ereditare rēmasē după mōrtea autorului sēu. Pentru a da deci publiculū romānū ocaziune spre a-și putē procura acestū opū, și pentru ca eređii să-și pōtā realiza o parte din capitalulū rēmasū lorū în acela, au decisū a scādē prețulū aceluia conformū inseratulū amintitū până la 1 Ianuarie 1894, dela care terminū înainte se va vinde erāși cu prețulū originalū de librărie, ca până acum.

Limba romānā în Bucovina pe încetulū ocupā terenulū, ce i-se cuvine. Meritulū în privința aceșta este a conștiinței naționale deșteptate de câțiva ani și la frații bucovineni. În unū procesū intentatū mai multorū studenți, sub cuvintū că ar fi bătutū în o ospētărie pe membrii unei societăți polōne pentru purtarea lorū provocātōre față cu Romāni, judele Iacobowicz nu a voitū, să permitā luarea protocolului în limbā romānā, precum prescrii legele țerei. Romāni acusați au recursū contra procedurēi ilegale

a judecătōriului, erā deputatulū Zotta a făcutū interpelare în dieta țerei. Urmarea a fostū suspendarea investigațiunii judecătōresci pe timpū mai îndelungatū. Dlu Iacobowicz și cu elū toți străini se potū convinge, că și în Bucovina are să domnescā legea, erā nu arbitriulū străinilorū.

Bani și naționalitate. „Egyetértés” aduce scirea, că în congregațiunea comitatului Clușiū, fiindū vorba despre institutele de păstrare, la cari să se depunā banii orfanilorū, Bartha Miklós a propusū, că la „Economulū” din Clușiū, care lucrā directe în contra intereselorū magiare, să nu se depunā. Lul Bartha I-a răspunsū Truța, dicēndū, că „Economulū” nu face politicā, și ca institutū romānescū are dreptū, să se depunā la elū banii orfanilorū din unū comitatū locuitū în partea cea mai mare de Romāni. Congregațiunea a hotărītū, să se depunā deci bani de ai orfanilorū și la „Economulū”.

Părstasulū de șese săptămāni pentru George Barițiu se va celebra în Sibiu la 11 Iunie n. a. c. la 10 ore a. m. în biserica gr. cat. dela Pōrta Turnului. Invitāri speciale pentru acestū actū nu se vorū face din partea familiei defunctului.

Societatea slavā de binefacere și-a serbatū în 23 Maiū Iubileulū de 25 ani. Discursulū festivū l'a pronunțatū contele Ignatieff. Fiindū că Societatea își deprinde binefacerile cu Slavii din tōte țerile, pentru aceea ușorū se esplicā felicitarea din tōtā lumea slavică. Între alții au trimisū adrese de felicitare principele din Muntenegru și fiulū sēu, mitropolitū Sērbiei și Muntenegrului. La adunare au participatū mulți cetățeni austro-ungari de naționalitate slavā. Redactorulū croatū Jagici vorbindū la adunare a dișū între altele: „Pe lângā uniunea religioșā, noi Slavii de sudū și de vestū, constrinși de forța împrejurărilorū, trebuie să recurgemū contra germanisării și italianisării, ca la armā, la cea mai avutā și mai cultā limbā slavā, la limba rusescā. Aceșta este chemarea noastră culturalā. Pe cândū o facemū aceșta, nimeni nu ne pōte acusa de trădători. Noi nu facemū politicā, pentru ecuilibrulū europēnū nu suntemū unū pericolū. Unirea Slavorū pe terenulū religionarū și culturalū este unū dreptū nedisputaverū alū nostru.”

Convențiunea comercialā între Monarchia noastră și România s'a închiatū pe timpū nedeterminatū. Fiesce care parte asigurā celelalte drepturi ale națiunii celei mai favorisate, și pōte renunța la convențiune cândū voesce.

† **Mārkus Gyula**, canonicū de Strigoniū, episcopū titularū, prelatū papalū și rectorū la Seminariulū centralū din Budapeșta, după unū morbū îndelungatū a reposatū în 31 Maiū.

Seminariū romānū în Lipsca. Sub conducerea cunoscutului profesorū Dr. Gustav Weigand s'a deschisū la universitatea din Lipsca seminariū pentru limba romānā. Prelegerile se ținū 2 ore pe săptămānā despre „Vocalismulū limbei romāne”, er 1½ orā se facū eserciții, comentare și criticarea texturilor vechi romāne. Ascultători suntū toți studenții romāni din Lipsca și 10 străini.

Universitatea din Iași. Duminecā se va pune cu mare solemnitate pētra fundamentalā pentru noulū localū alū universității din Iași. La ceremonia punerii petrei fundamentale vorū fi de față și ministrii Cărgiū, Carpū și Take Ionescū.

Cholera. În Hamburg erā-și s'a constatatū unū casū de cholera. Orașulū va fi prevēdūtū în venitorū numai cu apă filtratā.

Patria romānā este titlulū unui noū organū conservatorū, ce apare în Iași.

Pentru procurarea de recuisite, stēguri flamure, policandre, albituri, obiecte pii, icōne și cărți bisericesci recomandāmū institutulū de artā a lui Sūts și comp. din Budapeșta, cari la dorință trimitū gratis catalogul-prefurilorū.

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

III.

Domnul N. Densușan și S. Scaun
Apostolic al Romei.

(Fine.)

După ce am văzut, că tesele sinodului provincial ținut sub Mitropolitul Vancea la 1872, întru cât se ocupa de potestatea ministerială și de regimul a Pontificelui Romei, nu cuprind în sine nimic nici contrariu praxeii vechi a bisericii resăritului, nici vătămătoriu de ritul și disciplina noastră resăritenă, se naște întrebarea, că pentru ce totuși s'a ocupat acel sinod de ele?

Dl. Densușan basat pe „alianța” sa susține, că numai pentru că Mitropolitul Vancea a voit în sinodul acesta să potesteze „alianța” la gradul „de o mie de ori mai înalt” al unei uniri dogmatice cu biserica Romei.

Că „alianța” dl. Densușan este numai o născocitură, originală în adevăr, însă fără spirit, credem, că a putut să se convingă cetitorii din cele espuse până acum atât pe baza documentului aflat de dînsul, cât și pe baza conștiinței publice bisericești de două veuri.

Causa, că sinodul s'a ocupat de ele, trebuie să o căutăm dară cu totul airea, și adecă în legătura dogmatică, ce Mitropolitul Vancea cu sinodul a voit să o păstreze atât față cu biserica Romei, cât și față cu antecesorii nostri. Ca însă să cunoștem întregul spiritul acțiunii acesteia, trebuie să prețim, că tesele acestui sinod cu privire la dreptul de legislație și judicatură supremă a Pontificelui, cari l-au turburat așa tare pe dl. Densușan, sunt tesele enunțate de conciliul ecumenic Vatican, precum se vede învederat de acolo, că în sinodul provincial din 1872 sunt citate chiar cu cuvintele Vaticanului între semnele de citare, ceea ce nu a voit să spună dl. Densușan, ca nu cumva spunându-o să micșoreze spaimea în cetitorii simpli.

Acum chiar după manifestul aflat de dl. Densușan strămoșii nostri la 1698 s'au decherat „mădularii ai sfintei catolicești biserici a Romei”. Decherându-se „mădularii” ai acestei sfinte biserici au primit de ale lor tute acele, prin cari cineva devine „mădulariu” al ei. „Mădulariu” al sfintei catolicești biserici a Romei devine însă ore cine nu prin observarea ritului sau disciplinei latine, căci aceste sunt lucruri schimbăcioase, ci devine prin mărturisirea credinței, ce o profesază biserica Romei, carea până la capetul lumii rămâne neschimbată, căci „ceriul și pământul vor trece, bră cuvintele mele nu vor trece”.

Dară un punct cardinal în credința bisericești Romei este, că Pontificele Roman este Capul bisericești. Nemărturisindu și noi acesta, nu putem fi „mădularii ai ei”, precum dl. Densușan de pildă nerecunoscându pe regele României de cap al regatului, nu poate fi cetățen al acelui regat, și mărturisindu adevărul, nici chiar „aliat” al lui. Ba mai mult! Nerecunoscându dl. Densușan drepturile, cari după constituție competă regelui României ca cap al regatului, nu poate fi cetățen al României. Chiar așa stă lucrul cu „mădularii sfintei bisericești catolicești a Romei”. Nerecunoscându ei tute drepturile, cari după constituția dumnezească competă Pontificelui Romei ca Cap al bisericești, nu mai pot fi mădularii ai acelei bisericești.

Lucrurile acestea pentru un jurist ca dl. Densușan sunt clare ca lumina soarelui.

Acum cu deosebire în vechi al XVII și XVIII-lea mai cu samă unii monarhi catolici jalosi de potestatea bisericească, ce și-o usurpară dinastia protestanți asupra bisericești protestante, începură și ei a-și aroga drepturi suverane asupra bisericești catolice și a umbla să micșoreze tot mai tare drepturile Pontificelui Romei. Începură așa dicându a pregăti calea pentru introducerea cesaro-pa-

pismului în biserica catolică, cum fu începându în biserica bizantină și cum e astăzi în Rusia.

Începutul îl făcu Ludovic XIV cu așa numitele „libertăți ale clerului galican”, prin cari în biserica în locul Papei în multe privințe avea să figureze regele. Pentru aceea nu un „Iesuit celebru”, ci renumitul predicator protestant francez Presensé dice despre libertățile acestea, că „au făcut din biserica o sclavă a principilor, și libertățile numite ale clerului erau în fapt numai libertatea regelui de a regula tute afacerile bisericești și lumesci”.

Pe Ludovic XIV îl urma mai întâi unii principii din Germania, cari încă căpătară rivna de a fi cesaropapi în statele lor. Aceștia își află și unii canonistii literat, care să le apere ideile, în persoana renumitului pseudonimului Iustin Febroniu. Despre cesaro-papismul lui Febroniu pârținit de totu tare de unii principii se exprimă erăși nu unii „Iesuiti celebri”, ci libărlu cugetătoriu Lessing, că „ceea ce învață Febroniu, este numai o linguire nerușinată față cu principii lumesci. Tute argumentele, ce le aduce Febroniu în contra drepturilor Papei, sau nu sunt argumente, sau au valoare după și triplă în contra potestății principilor asupra bisericești”.

În urma tuturor veni împăratul altcum nobil Iosif II, care cu cesaro-papismul merse până acolo, cât din clerul făcu o instituție civilă polițiană a statului. Ba se meseca chiar și la altari dându la 1783 o ordonanță cu privire la S. Liturgie și cultul dumnezeesc, cât nu „Iesuiții celebri”, ci protestantul rege al Prusiei Frideric II se scandalisă și în ironie numia pe Iosif II „fratele meu crâșnicul”.

Idea conducătoare în tute tendințele aceste a fost, ca centrul potestății bisericești să se mute pe încetul din Roma la curțile regilor, și în persoana domnitorilor pe lângă potestatea civilă să se concentreze și întregă potestatea bisericească. Înși și scriitorii protestanți recunosc, că ce mare pericol pentru omenime este a concentra în un guvern aceste două potestăți mari, civilă și bisericească. Și înși și ei recunosc, că singurul Papiu dela Roma li-se cuvine meritul, că în Europa apusană nici un guvern nu i-a succesu a concentra amândouă aceste potestăți în mâinile lor. Nici Iudeii nu au apărat Ierusalimul, nici Grecii Constantinopolul, nici Puni Cartagena cu atata tărie, curaj, rezoluție și perseverență, cum au apărat Papii independența potestății bisericești de cea civilă. De n'ar fi fost Papii, Europa ar avé astăzi mai puțin cu o idee din cele mai fructifere și mai liberale. Și această idee este idea independenței bisericești dela stat. Tristă esemplu ne subministră orientul, unde dela desbinare a perit idea acesta cu totul, și nici chiar față cu sultanii mohamedani nu o a susținut nimeni, așa cât chiar și astăzi sultanul turcesc din Constantinopol are mult mai multă putere în lucrurile bisericești creștine „ortodoxe” din țările supuse lui decât împăratul Austriei în lucrurile bisericești catolice din țările sale. E destul a aminti, că Sultanul și judecătoriu suprem în lucrurile bisericești, fără ca „Patriarhul a tuta lumea” din Constantinopol să se simțescă vătămă prin aceea. ¹⁾

În tot timpul însă începându dela Ludovic XIV, de când independența potestății bisericești a fost de atâtea ori atacată în multe state, nu s'a putut ține nici un sinod ecumenic până la 1869, când a fost ținut cel din Vatican. A fost deci lucru firesc, că sinodul acesta să se ocupe și de cestiunea cea gravă a independenței potestății bisericești, și să condamne tute învățăturile contrare acestei independențe. Spre scopul

¹⁾ Veți răspunsul Patriarhului din Constantinopol dela 1868 la enciclica, prin care Piu IX l'a invitat la sinodul Vatican din 1869.

acesta conciliul din Vatican a enunțat principiile, după cari potestatea supremă în biserica este în mâinile Capului ei, și nu în mâinile principilor lumesci. În enunțarea aceasta se cuprind aproape tute tesele despre potestatea papală, cari li făcu dl. Densușan atâtea gânduri, fiind că n'are idee corectă nici despre istoricul, nici despre motivul, nici despre scopul lor. Nu în contra potestății și drepturilor episcopilor din singuraticile diecese sunt îndreptate acelea, ci în contra principilor lumesci, cari voiau să fie cesaropapi în biserica. Când sinodul Vatican dice p. e., că „Papei îi compete supremul drept de legislație în biserica”, atunci nu are în vedere legislația canonică diecesană, pe care dora ar voi să o nimicească, ci are în vedere așa numitul „Placetum regium”, prin care domnitorii lumesci își arogaseră dreptul de a aproba în forul suprem și deciziunile sinodurilor bisericești, și pe acest „Placet” vre să-l condamne sinodul Vatican. Papa se mulțamește, dacă i-se trimite spre aprobare numai decretul sinodurilor provinciale, când se tractază în ele și despre credință, ca să se păstreze unitatea în credință în tuta lumea. În lucrurile de guvern și administrație diecesană lasă dieceselor deplină libertate. Domnitorii lumesci însă își arogă dreptul de a aproba și respinge după placu ori ce deciziuni și dispoziții bisericești emenate dela episcopi și sinode. Ce ar dice dl. Densușan, când după „Placetul regesc” decretelor celor 2 concilii ținute sub Vancea ar fi trebuit supuse spre aprobare sau censurare guvernului unguresc din Budapesta și nu Curiei din Roma?

Mai departe când sinodul Vatican dice, că Papa e judecătoriu suprem în biserica, n'are în vedere dreptul dumnezeesc, ce-lu au și episcopii de a fi judecători în cauzele bisericești, pe care erăși ar voi dora să-l nimicească, ci are în vedere dreptul usurpat al principilor lumesci, așa numitul drept de a primi dela forurile bisericești apelații „tamquam ab abusu”. În puterea dreptului acestuia principii poftiau, că dacă cineva nu e mulțămit cu sentința unui for bisericești, atunci să apeleze la ei sau la guvernele lor. Ce ar dice dl. Densușan, dacă în Mitropolia noastră astăzi de pildă dela judecata forului delegat de a III-a instanță, care e tot-deuna unul din consistorele sufragane, s'ar întâmpla apelație la guvernul din Budapesta? Acesta e înțelesul teselor amintite, cari îl neliniștesc pe dl. Densușan în măsură așa mare.

Eră sinodul provincial din 1872 ținut de Mitropolitul Vancea și compus din „mădularii ai sfintei catolicești bisericești a Romei” n'a făcut altceva, decât că în articolul, ce tractază despre credință, a decherat, că primesc și elu principiile despre libertatea și independența potestății bisericești față cu domnitorii lumesci, după cum acelea fără eșie în sinodul Vatican, a căror cuintesență este, că recunosc principiul, că Papa este legislator și judecătoriu suprem bisericești, nici când însă nu voru recunosc de atari pe principii și guvernele civile. Nedecherându acesta, și prin aceea rețepându un articol de credință, ar fi încetat a mai fi „mădularii ai sfintei catolicești bisericești a Romei”, care-lu mărturisesc și poftesc să fie mărturisit de toți „mădularii” ei. Eră de altă parte ar fi dat pradă biserica noastră guvernelor civile, căror le-ar fi recunoscut dreptul placetului, al apelațiilor „tamquam ab abusu” și al altor multor drepturi, prin cari biserica se degradă la rolul de o instituție polițiană a statului.

Eră și am pute pe dreptul să-i imputăm dl. Densușan, că enumerându drepturile cele multe ale Papei, nu a spus, că acelea în sinodul din 1872 nu sunt espuse ca paragrafi sau legi rigide, cum le espune dînsul, ci ca o simplă mărturisire a unor principii de credință cu înseși cuvintele si-

nodului Vatican. Și apoi va concede și dînsului, că e mare deosebire între un principiu de un cuprinsu foarte larg, și între o lege cu un cuprinsu foarte determinat și restrîns. Răspundă conștiința dînsului, că pe căți din cetitorii săi l-a dus în rătăcire cu procedura acesta, eră cetitorii nostri judece-lu înși-și.

Recapitulăm dar încă odată pe scurt. Sinodul provincial al Mitropolitului Vancea dela 1872:

1. A recunoscut pe Papa de Capu al tuturor „mădularilor sîntei catolice biserici a Romei”, a cărei mădulari suntem și noi dela 1698. Acesta a recunoscut o biserică noastră unită dela început tot-deuna, precum am vădit, și despre ce afară de de dl Densușan cu aliata sa „Gazeta” nu s'a îndoit și nu se îndoesce nimeni.

2. A recunoscut principiile dogmatico-juridice, ce curg din adevărul de credință, că Pontificale Romei este Capul bisericii. N'a recunoscut însă principiile acestea spre a „pune bisericii în gât lațuri de păngini”, ca să vorbim cu figura oratorică nenimerită a dl Densușan, ci ca să apere biserica de lațurile de fier, ce i-le pot pune în gât și în picioare guvernele civile.

3. Aplicarea practică a principiilor acestora dogmatico-juridice în Mitropolia de Alba-Iulia este următoarea:

a) Papa confirmă pe Mitropolit și Episcopii nostri, prin ce se susține legătura între noi și S. Scaun Apostolic. Acesta s'a întimplat și înainte de Mitropolitul Vancea.

b) Când sinodele noastre provinciale se ocupă și de lucruri de credință, atunci decretul se supună Papei spre aprobare, ca nu cumva să se străcore în ele ceva străin de credința catolică. Prin acesta se susține unitatea de credință cu S. Scaun și prin el cu totă lumea catolică din cinci continente. Înainte de Mitropolitul Vancea decretul conciliilor provinciale nu s'a trimis la Roma spre aprobare din simpla cauză, că nu s'a ținut nici un sinod provincial.

c) Ca foră supremă de apelație în numele Papei figurează pe rînd episcopii sufragani de Orade, Lugos și Gherla. Prin ce se susține supunerea canonică față cu S. Scaun Apostolic. Acesta s'a întimplat și sub Mitropolitul Șulufu cu singura deosebire, că atunci figura numai Consistoriul de Orade ca foră delegată de a III-a instanță, era acum pe rînd cu cel dela Gherla și Lugos.

4. Nu numai că Sîntul Scaun Apostolic nici când nu ne-a jignit nici cătu de puțin în folosirea ritului oriental grecesc, ci de repetate ori înainte de Vancea și-a exprimat dorința, ca ritul acesta în biserica noastră să se păzescă cu totă sfințenia. Acesta o susține și Mitropolitul Vancea cu sinodul dela 1872.

5. În toate lucrurile, ce se țin de regimul și administrația diecesană și provincială, Mitropolia noastră se bucură de cea mai mare libertate și autonomie în conformitate cu principiul admirabil al Sîntului Scaun Apostolic mărturisit încă de Papa Leon Marele, după care „*Sanctae Sedis servatur auctoritas, ut non imminuatur inferiorum libertas*”. Așa s'a întimplat înainte de Vancea, când deciziunile de regim și administrație aduse în sinodele diecesane nu fură supuse Romei spre aprobare. Și pe acestea nici Vancea nu le-a supus.

Pună-și dară mîna pe inimă și răspundă dl Densușan, ce „lege strămoșescă” a schimbat Mitropolitul Vancea cu sinodul dela 1872?

De apröpe 200 de ani suntem în legătură de iubire și supunere canonică cu S. Scaun Apostolic al Romei. Și în timpul acesta lung nici cel mai mic rău nu ne-a venit dela Roma. Ba chiară dimpotrivă ne-a dat pe bărbații cei mai mari, ce i-am avut și cu care ne mîndrim astăzi în șirul lung al Arhiepiscopilor și în alu literaților, bărbați, cărora toți amărții de Mitropoliți dinainte de unire nu sunt vrednici nici să le deslege curelele încălțămintelor, bărbați, cărora avem toți Români să le mulțămim cultura noastră

de astăzi. A fost și voru mai fi timpuri de acelea, când singur Roma ne-a fost binevoitoare, când pretutindena era pentru noi ușile închise, singur în Roma deschise. Când se voru put publică toate corespondențele Mitropolitului Vancea, se va vedea acesta și mai evident. Și cu ce-l mulțămesc omeni ca dl Densușan? Cu susținerile cele mai ordinare, cari proprie nici nu sunt ale dînsului, ci le-a supt de prin scrierile pline de urgie ale liberu-cugetătorilor, francmasonilor și fanariotilor.

De închiere îi aducem aminte dl Densușan de un altu popor lungu timpu asuprit ca și noi, și de un bărbat conducător alu lui neasemnat mai mare ca dînsul. Acesta este poporul irlandez și celebrul lui conducător O'Connell. Poporul irlandez, asuprit de vécuri de guvernele Englierei, și-a început luptele sale de emancipare sub tutela părințescă a Romei Papilor. Și în Roma acesta poporul irlandez a aflat atăta bunăvoință, atăta simț de dreptate, atăta iubire față cu cauza poporului asuprit, atăta sprigină, atăta încurajare în luptă, atăta întrepunere, atătea sacrificii, cătu O'Connell, genialul lui conducător, mișcat până în suflet în ora morții a dîs: *Trupul meu îi las pămîntului, sufletul lui Dumnezeu, eră inima mea o las Romei*. Și ore noi să fim inferiori Irlandezilor în recunoștință? Nu! Poporul român nu scie să fie nerecunoșcător. Nerecunoșcător este numai dl Densușan cu „aliata” sa „Gazeta”.

Dionisiu și Sibilele.

Scenă din timpurile Cesarilor de

Miles Gerald Keon.

(Continuare.)

„Sigur”, răspuse Dionisiu. „Crescere, dezvoltare, perfecționare sînt concepte de acela-și fel, dar de totu deosebite de acelea, de cari ne ocupăm noi. — A crește și a se dezvolta înseamnă, că ceea ce există, se mărește cu părți de acela-și fel, ori că elemente diferite se unesc într'un întreg. Dar prin mărire de acestea lucrul nu-și schimbă natura și esența, ci numai și-o estinde, și-o dezvoltă, și-o perfecționează. El rămîne ceea ce a fost și se deosebesce de mai înainte numai prin formă, mărime ori greutate. Eu însă nu vorbesc despre dezvoltarea lucrurilor și despre schimbările lor externe, — eu vorbesc despre prima lor intrare în existență, — carea au primit-o dela ființa, carea există mai înainte și era mai superioară, mai perfectă. Pe când ele nu erau, pe atunci acesta cu atotputința sa le-a creat, fără de concursul lor, și le-a creat așa, precum există încă și acum și vor rămîne pururea. Căci ființa aceea superioară nu le-a dat numai existența, ci și mijlocele de a se continua, de a produce semeni, eră înzestrarea asta e neasemnată mai înaltă decătu facultatea de a crește și de a se dezvolta. Căci ce e creșterea pentru exemplul la plante, unde o putem observa mai ușor? Dacă am o semință, atunci am un organism, care nutindu-se cu materii anumite primesc schimbări anumite și statorice înainte. Dar așa eră silită a mă întorci la cea dintăiu dintre toate întrebările, la care dacă nu primesc răspuns, totul imi este o ghicitoră interesantă, dar neresolvată.

„De unde e semința? Cine-mi dă mie semința asta, și cine i-a gătit nutremitul, de care are lipsă, pentru ca să se potă zidi? Cine i-a statorit înainte schimbările, cine i-a determinat formele cele nou? Căci eu și noi toți nu am făcut-o. Cine i-a dat pămîntul, aerul, umedăia, adecă toate lu-

crurile acelea esențiale, cari trebuie să le primesc și să le prelucru întru sine, pentru ca pe încetul să se facă un arbore? Căci semința se dezvoltă numai în pămînt, eră nu în năsip uscată, nici în aer, nici în apă, nici în foc. Și despre celelalte ființe am pută grai totu asemenea.”

„Ceea ce numim noi creștere”, dîse Augustu, „e un proces foarte complicat și estins, care în dezvoltarea sa e condiționat dela împrejurări de multe feluri.”

„Așa e”, dîse la acestea Dionisiu. „De unde ieal tu semința?” întrebă apoi pe Labeo.

„Ea se produce din plântă, lucru prea firesc”, replică acesta.

„Și plântă?”

„Ea vine dintr'unu fir de semință.”

„Bine. Ce a fost dar mai întăiu?”

„Plântă.”

„Așa dar această plântă nu vine dintr'o semință. Atunci spune-mi, din ce își ieal începutul?”

„Întăiu a fost semința”, se corege Labeo.

„Atunci această semință nu vine dintr'o plântă. Dar spune-mi, că de unde, după ce a trebuit să aibă un început?”

Unu riset generalu izbucni la acestea. Chiar și Labeo și Tiberiu luară parte într'insul.

„Nu e așa”, începu Dionisiu serios.

„Puterea creatore, carea a creat semința și toate celelalte și a prescriș legile pentru acestea toate, ea trebuie să fie într'un chip de totu diferit mai bun, mai înalt, mai dezvoltat, cum sînt bune și perfecte lucrurile create. Să urcăm scara lucrurilor create, și în urmă trebuie să ajungem la acela, care este neatrîntoriu în activitatea sa, și dela care se pogoră existența și durarea celorlalte lucruri. Numai preexistența acestei ființe prealalte ne explică existența celorlalte ființe. Asta am voit să o demonstru, când am întreatu, că din două ființe care a trebuit să fie mai întăiu, cea superioară ori cea inferioară. — Dar mai sînt și alte argumente, împérate. Unul din acestea se cuprinde în natura cauzei libere sau a forței independente. Nu există o altă putere afară de ceea ce e liberă, adecă pote lucra independentă. De pildă când aruncu un glob, atunci puterea, cu care globul mișcă altu corp, nu e în glob, nici în mîna, care l'a aruncat. Amindou acestea sînt numai mijlocele voinței, a spiritului, care a voit să se manifeste și spre acesta a folosit instrumentele de lipsă. Acesta e pretutindena așa. Puterile diferite și lucrurile, cari se pun în mișcare, sînt numai slujile spiritului nostru, care le stăpînesce ca domnii lor. De aceea dîc, că forțele, ce le întimpinăm în lucruri, sînt împărțite mijlocit ori nemijlocit, direct ori indirect dela puterea supremă, dela cauza ultimă, pe carea noi o numim Dumnezeu.”

„Puterile universului nu ni-le putem imagina ca orbe, cari să lucre în chip mecanic?” întrebă Domitiu Afer.

„Atunci ar înceta de a mai fi puteri libere.”

„De pe partea mea înceteze!” răspuse Afer.

„Cele ce nu se întimplă de sine, trebuie să se întimple în urma unui imbold, a unei sile. Și după ce ele se întimplă, de unde le vine această silă, acestu imbold? Trebuie negreșit să fie ceva, care se deprindă acestu

silă. Ajungemū éráși la o cauză ultimă și nu putemū să đicemū altfelū decâtū că Dumneđeū, care le-a creatū, deprinde și acestū impulsū, acésta silă asupra lorū. Tu după teoria ta ai trebui să đici, că nimiculū o face acésta. Să-mi ierți espreșiunea, dar asta ar însemna a nu puté đice nimica."

(Va urmă.)

Bibliografie.

Testamentul și Literale fundamentale ale fericitului Arhiepiscopū și Mitropolitū gr. cat. de Alba-Iulia și Făgărașū Dr. Ioanū Vancea de Buteasa. Blașiū 1892. Tipografia Seminarului gr. cat. din Blașiū. Se află de vânđare la Administrația „Unirii”. Prețulū 10 cr., cu portū postalū 15 cr.

Editorū și redactorū răspundătorū:
Dr. Victorū Szmigelski.

(25) 1—1
Părți alese din **Istoria Transilvaniei** pe două sute de ani din urmă de **Georgiū Barițiu**, fostū președinte alū Academiei rom. din Bucuresci, se vinde până la 1. Ianuarie 1894 cu următorulū prețū redusū, și anume:

Opulū întregū, 3 vol. mari cu 176 documente: broșuratū fl. 10.—, legatū fl. 11.50 cr.

Volumele singuratiche:

broș. I. fl. 4.20, II. fl. 4.—, III. fl. 2.80
leg. " " 4.70. " " 4.50, " " 3.30

Comandele suntū a se adresa la librăria W. Krafft în Sibiū (Nagy-Szeben), la care se află opulū depusū în comisiune. Acelorū p. t. domni din Austro-Ungaria, cari vorū face comandele lorū trimițendū prețulū, mai comodū prin mandatū postalū, espedarea opulū li-se va efectui franco.

I. G. Barițiu.

Nr. 217—1893.

(24) 3—3

Edictū.

Eva George Popa gr. cat. din Ohaba în 11 Augustū 1892 a intentatū procesū di-

voțialū contra bărbatului ei **Nicolae Stevan Bordeanū** gr. cat. totū de acolo, căruia i-s'a comunicatū acțiunea în 2 Septembrie 1892 spre a răspunde; însă numitulū bărbatū nevoindū a-și face răspunsulū, nici a-și pune reprezentante în decursulū procesului, s'a depărtatū din comună trecendū în România. Cu începutulū anului curente aflându-se ca servitorū la grajdurile primăriei din strada Plevnei în Bucuresci, i-s'a comunicatū acțiunea și acolo în origine, dar fără rezultatū; prin urmare nesciindu-i-se ubicațiunea prezentă, se citeză prin acestū edictū, ca în terminū de șese luni să se prezenteze înaintea forului matr. de I-a Instanță alū Făgărașului, spre a-se confronta cu soția sa; altminterlea procesulū se va pertracta și decide fără de dînsulū.

Dela forulū matr. del. gr. cat. de I-a Instanță alū Făgărașului.

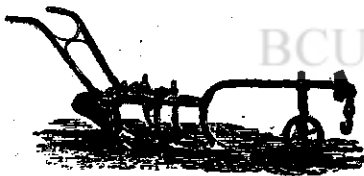
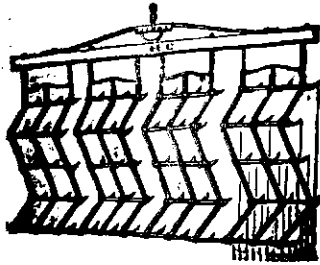
Făgărașū în 15 Maiū 1893.

Basilū Rațiu,
vic. for. gr.-cat. și preș. for.

(14) 10—10

Josifū Gans,

fabricantū și reparatoriū de mașine agronomice
în **Blasiu (Balázsfalva)**

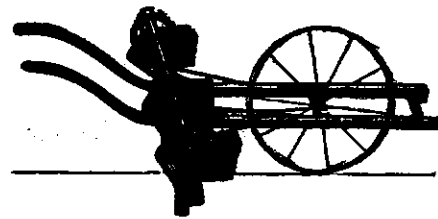
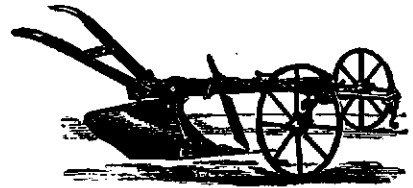

recomândă pre lângă garanță și servițiū solidū și promptū depositulū sēu de

pluguri, mașine de îmblatitū, de cusutū, de trieratū și de

alte instrumente economice,
tote din fierū batutū.

Tote obiectele amintite se potū procură dela susnumita firmă

JOSIFU GAVORA (3) 10—26

distinsū cu medalia espositională cea mare pentru lucrū escelentū și gustū bunū la esposițiunea regnicolară din Budapesta în a. 1885.

Budapesta, IV. strada Vațului Nr. 17

Recomandū cu prețuri de cele mai convenabile și în esecutare câtū se poate mai frumoasă obiecte de leșă

pentru ajustarea bisericelor, și anume:

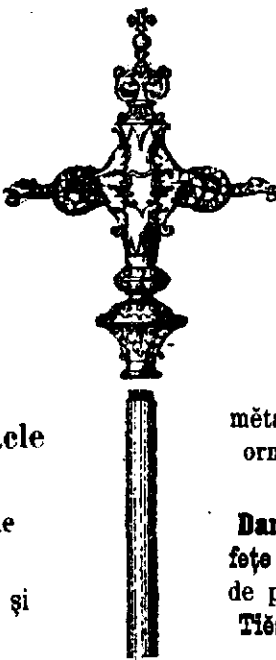
Felone prețesci și stobare diaconesci

Flamure pentru biserică și reuniuni.

Flamure pentru reuniuni de pompieri, de scolari, reuniuni bisericesci, reuniuni industriale, de cântări și de pompe funebre.

Candelabre, racle și potire,

luminarie de parete și de altariū, și candelē.

Primescū și eșeptuiescū ieftinū repararea vestmintelorū besericesci, intrargintarea și intraurirea de potire, racle, candelē și luminarie de altariū.

Mare asortimentū de brodări de aurū, de argintū și de mētasă, precum și de ornaturi besericesci brodate

Dantele besericesci, fețe de altariū, cruci de parete și de scōlă. Tiesături bisericesci, damasturi etc.

Acurătatea mea o potū dovedi cu sute de epistole recunoscătore.

Garantū de prețuri și preliminarē de șase trimiță la cerere franco.

Cu deosebită stimă cutezū a încunoscintă pre Veneratulū Clerū greco-catolicū,

că precum și până acum iaū asupra-mi gătirea de iconostase, amvone, altare

și alte obiecte de ale instruirii interne a bisericelor, în ce privesce lucrulū de mēsariū și de sculptorū, de colorare respective de marmorisare și de prevedere cu icōne sante, dimpreună cu aședarea acelorū obiecte în fața locului, precum și renovarea de iconostase cu prețurile cele mai ieftine.

Cu proiecte colorate șervescū cu placere.

Iconostasele ridicate de mine în bisericile greco-catolice aū câștigatū recunoscere deosebită, si tōte mē îndreptățescū la șperarea, că Veneratulū Clerū mē va împărtași ocașional-minte de prețuita-i încredere. Silința mea sē va îndreptă totū-deauna intr'acolo, că și de aci înainte se meritū renumele celū bunū, care mi-lam câștigatū până acum.

Prin tarifulū de zone dispărēndū departările, prin acōsta capacitatea de concurență mi-sa mārītū.

Rogāndu-mē pentru prețuite comande sum

Oradea-mare, 10 Ian. 1892

cu deosebită stimă

Carolū Müller,

auritorū și fabric. de recuis. biseric.

(6) 16—52